

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

טוראי אברהם דפנר ז"ל

בן צרקה-שרה וראובן

נולד בפולין

בשנת תרפ"ד, 1924

שרת בחיל הרגלים

נפל בעת מילוי תפקידו בשרותו

ד' באייר תש"ח, 13/5/1948

נקבר בהר הרצל

אזור: א חלקה: 18 שורה: קבר: 3

בן 24 בנופלו

קורות חיים

אברהם, בנם של צרקה שרה (לבית ליפמן) וראובן, נולד בשנת תרפ"ד (1924) בפולין, בעיר זביירצ'יה שבשלזיה העילית. למד ב"חדר" ובבית ספר עממי, ומשחר נעוריו היה פעיל בתנועת הנוער הציונית-דתית "השומר הדתי". כבר אז הצטיין ביזמה ארגונית. היה אהוב על כל חבריו לקבוצה ולקן והתגלה כחבר מסור ונאמן. רגישות מיוחדת גילה כלפי החלשים והיה ממהר להיחלץ לעזרתם.

לשם הכשרה לחיים בארץ ישראל למד מסגרות ושרברבות, ורכש ניסיון מעשי בעבודה.

כשפרצה מלחמת העולם השנייה, ספטמבר 1939, הייתה זביירצ'יה בין הערים הראשונות שנכבשו וסופחו לרייך הגרמני. בשל מיקומה, באזור עשיר באוצרות טבע ומכרות בו שכנה התעשייה הכבדה של פולין, החלו הגרמנים להשתלט על המפעלים הגדולים עוד בטרם הושלם הכיבוש. יהודי האזור נוצלו במסגרת מחנות עבודה. במקביל הוחל בגירושם.

בשנת 1940 מנתה אוכלוסיית זביירצ'ה כ-6,000 יהודים. הוטלו עליהם צווים וגזרות רבות: רכושם הופקע, הם סומנו והוגבלו בתנועתם. ביוני 1940 רוכזו יהודי העיר בגטו שהוקף בתיל, והצעירים נשלחו למחנות לעבודת כפייה בגרמניה.

באוגוסט 1942 נערכה אקציה במהלכה שולחו כ-2,000 יהודים לאושוויץ. קהילת זביירצ'ה שרדה עד קיץ 1943 בחסות בית חרושת שייצר מדים לחיל האוויר הגרמני. עם חיסולם של הגטאות באזור שלזיה העילית, באוגוסט 1943, שולחו כל היהודים לאושוויץ.

בשנים הראשונות לכיבוש המשיכו אברהם וחבריו לתנועה להתאסף בסודיות, והיו עורכים פגישות אצל מדריך הקבוצה. הם למדו להשתמש בנשק, ולימים היו לארגון מחתרת מזוין, אשר ניסה לפגוע בכל יכולתו בכובש הנאצי.

כל משפחתו של אברהם נשלחה למחנות ונגדעה בידי הנאצים. הוא עצמו החזיק מעמד בתנאים הקשים ואף עודד יהודים אחרים, עזר בהשגת לחם ועוד. מאושוויץ הועבר למחנה ריכוז בשלזיה והועבד שם בפרך במכרות הפחם. במקום זה נשברה רוחו, מרוב סבל החליט לשלוח יד בנפשו והפיל את עצמו מסלע גבוה. אך הנאצים, שהכירוהו כפועל שקדן, טיפלו בו עד שנרפאה רגלו והמשיכו להעבידו. אברהם עוד המשיך להתגלגל בין כמה מחנות, עד לסיום המלחמה.

אחרי השחרור פעל אברהם בארגון הכשרה דתית של שרידי המחנות ושארית הפליטה באזור הכיבוש האמריקני בגרמניה. היה פעיל ב"בני עקיבא", ועם חבריו הקים את קיבוץ ההכשרה של תנועת "תורה ועבודה" בחוות אשבאך בבוואריה.

בשל חשיבות פעילותו בקיבוץ ההכשרה ובתנועה עוכבה עלייתו ארצה. משניתן לו סוף סוף לעלות באוניית מעפילים, הוגלו אברהם ושאר העולים על ידי הבריטים לקפריסין.

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

אברהם לא ביטל את זמנו במחנה, ולמד בשקידה יומם וליל כדי למלא את מה שהחסיר בשנות המלחמה. לא פעם ראוהו יושב לאחר חצות בודד באוהל, לאור הנר הדולק, שקוע בלימודים.

בקיץ 1947 הורשה לעלות ארצה. זמן מה התגורר אברהם בתל אביב וברחובות ועבד כפועל, אך בדידותו הגואה והאידיאליזם בהם החזיק לא הניחו לו. "לא אשאר בעיר, בשום פנים לא" היה אומר לקרוביו, "אינני מוצא כאן מקום עבורי, מקומי בכפר. שאיפתי לחיות בקבוצה, להיות אדם פרודוקטיבי ולהיות מועיל לחברה בונה".

הצהיר - ועשה. עם פרוץ מלחמת העצמאות עבר לכפר עציון, שאל חבריו חש זיקה נפשית עוד מימים עברו. במהרה מצא את מקומו בעבודה, בחברה, בשמירה ובהגנה. כמו כל מתיישבי גוש עציון הבוגרים הוא שירת ב"הגנה" במסגרת חטיבת "עציוני", היא חטיבת "ירושלים" (חטיבה מספר 6). השתתף באימונים, בעבודות ביצור ובקרבות נגד התוקפים, וגם כאן השתדל להשרות מביטחונו ומעליונותו על חבריו.

במכתביו סיפר על הסיפוק שחש מהיותו חבר בקבוצה ועל שניתן לו ללחום בנשק, אך גם לא השלה את עצמו באשר למצב הקשה בו נתון גוש עציון. מכתביו הצטיינו תמיד בהומור רב, ובאופטימיות גמורה כי שחרורה של המולדת קרוב. תקווה זו היא שהוסיפה לו און וכוח, היא שהחזיקה אותו בחיים.

בשל חשיבותו האסטרטגית של גוש עציון במערכה במרחב ירושלים פתח הצבא הירדני הסדיר ("הלגיון הערבי") במתקפה עזה עליו עוד קודם לסיום המנדט וצאת הבריטים מהארץ.

הקרב האחרון התחולל ביום ד' באייר תש"ח (13.5.1948). כוח הלגיון פרץ את ביצורי כפר עציון כשבעקבותיו המוני ערבים מכפרי הסביבה. אברהם היה בעמדה מספר 7 בקטע הדרום-מערבי של הכפר, שם נפל יחד עם כל אנשי העמדה.

כ-130 ממגיני כפר עציון נפלו באותו יום. למחרת, ביום ה' באייר תש"ח (14 במאי 1948), יום הכרזת המדינה, נכנעו מגיני יתר שלושת יישובי גוש עציון: רבדים, משואות יצחק ועין צורים.

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

אברהם היה בן עשרים וארבע שנים בנפלו.

גופות הנופלים בקרב נותרו במקום נפילתם במשך כשנה ויותר. שרידיהם נאספו בשנת 1949 במבצע מיוחד של הרבנות הצבאית. הם הובאו למנוחת עולמים בקבר אחים גדול בהר הרצל בירושלים, בטקס ממלכתי שהתקיים ביום כ"ה בחשוון תש"י (17.11.1949).

קרובת משפחה של אברהם סיפרה את קורות חייו בסיפור לילדים שפורסם ב"דבר לילדים" ביום 14.4.1964, כרך ל"ד גיליון 31: "על שם גיבור".

